

Utdannings-
direktoratet

Vurdering i praksis

Vurdering i «gamle» og «nye» læreplaner

Mette Thoresen – mth@udir.no – 464 59 860

Hvorfor går elevene på skolen?

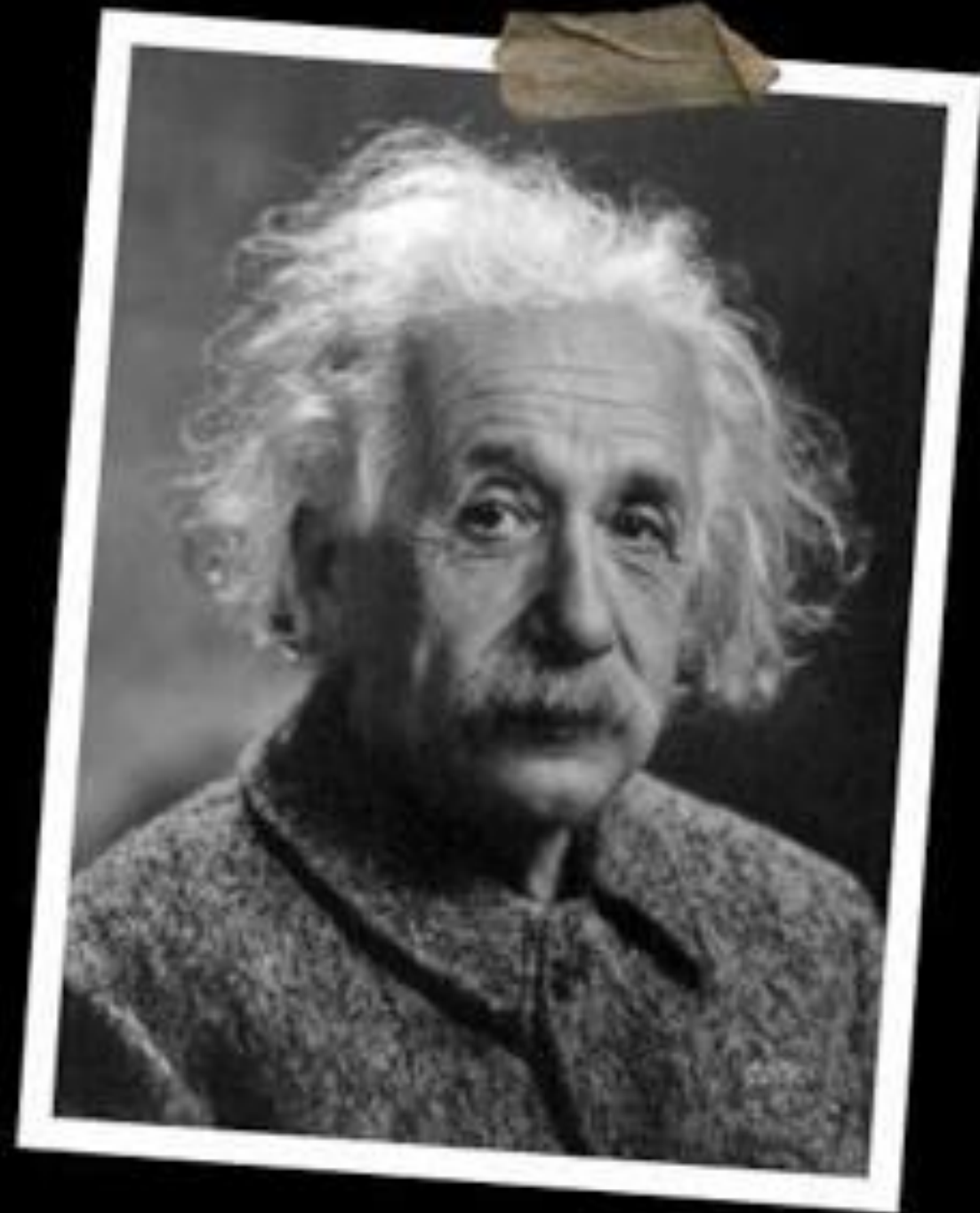
Opplæringsloven

§ 1-1. *Formålet med opplæringa*

- Opplæringa i skole og lærebedrift skal, i samarbeid og forståing med heimen, opne dører mot verda og framtida og gi elevane og lærlingane historisk og kulturell innsikt og forankring.
- https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61/KAPITTEL_1#KAPITTEL_1

**"Education is not
the learning of
facts, but the
training of the mind
to think."
-Albert Einstein**

Formål med faget i LK06S

Faget **samisk som førstespråk** **skal** utvikle elevenes språkkompetanse ut fra de evner og forutsetninger den enkelte har. Muntlige ferdigheter og lese- og skrivekompetanse er både et mål i seg selv og et nødvendig grunnlag for læring og forståelse i alle fag på alle trinn. Faget **skal** motivere til lese- og skrive lyst, og **bidra til** å utvikle gode læringsstrategier.

Faget **samisk som andrespråk** **skal** sammen med faget norsk legge grunnlaget for utvikling av elevenes funksjonelle tospråklighet, og **bidra til** at den enkelte elev får kunnskaper, motivasjon og trygghet til å velge samisk som kommunikasjonsspråk. For elever med tospråklig opplæring er det derfor viktig med et nært samarbeid mellom de to fagene.

Vurdering = læring

Forskrift til opplæringsloven

§ 3-1. *Rett til vurdering*

- Det skal vere kjent for eleven, lærlingen, praksisbrevkandidaten og lære kandidat **kva som er måla** for opplæringa, og **kva som blir vektlagt** i vurderinga av hennar eller hans kompetanse. Det skal òg vere kjent for eleven **kva som er grunnlaget** for vurderinga, og kva som blir vektlagt i vurderinga i orden og åtferd.
- https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-06-23-724/KAPITTEL_4-1#KAPITTEL_4

1. klasse skriver brev til nye skole- startere

IB fredag 13.5.2016
Til en skolestarter.
Velkommen til Charlotten
Lund barneskole. Det er
bra på skolen. Vi lærer
oss å skrive. Vi lærer
alle bokstavene i al-
fabetet. Gleder du deg
til å begynne
på skolen?
Jeg håper du kan
kose deg på
Charlotten Lund.
Lærerne er snille.
Vi har forskjellige leker
ute. Vi har disse
og rusjer og klatre
stativ og en bakk
med masse masse grønt
gress og en stor
lekepark. Hilsen
Erle. ♥

13. mai 2016

TIL ENSKOLESTARTER
VELKOMMEN TIL
CHARLOTTEN LUND
BARNE SKOLE.
VI LÆRER Å SKRIVE
OG VI HAR DET GØY.
JEG HAR OGSÅ LÆRT
MATE.
I FRIMINUTTENE
LEKER VI MASSE.
LÆRERN MIN ER
SNIL OG STRENG.
HÅPER
DU LIKER DEG?

HILSEN MARTIN H

Kriterier for brevet

Hva passer det å skrive om til en som skal starte på skolen?

- skrive hvem brevet er til
- skrive en hyggelig innledning
- fortelle om hvordan det er å gå på skolen
- hva du har lært?
- hva du gjør i friminuttene?
- hva er gøy på skolen?
- hvordan er lærerne dine?
- stille spørsmål til mottakeren
- skrive en hyggelig avslutning

Hva må du huske på?

- stor bokstav i begynnelsen av en setning
- mellomrom mellom ordene
- bruke punktum og spørsmålstegn

<http://www.skrivesenteret.no/ressurser/1klassinger-skriver-brev-til-ny-skolestartere/>

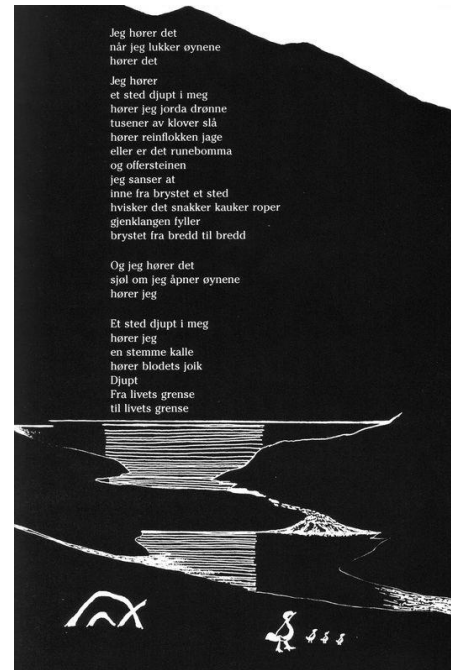
Hvordan vurdere tekst?

Kriterier for vurdering av morsmål/språk

- Innhold: relevans, utdyping
 - å svare på oppgaven en nødvendighet med alle hjelpemidler
- Oppbygging: makro, mikro, formålstjenlig, medium
- Språk: formuleringsmåte, ordforråd knytta til innhold, teksttype, mottaker
- Formalia: riktig/galt

Diskuter

- Hva er et godt innhold?
- Hva forventes, hvilke krav stiller vi til form, oppbygging, layout?
- Hva kjennetegner et godt språk, en god språkføring, en egnet språkstil?
- Hvor mye kan vi akseptere av formelle feil på ulike nivåer?

Vurdering i fag

§ 3-3. *Grunnlaget for vurdering i fag*

- Grunnlaget for vurdering i fag er **kompetansemåla i læreplanane** for fag slik dei er fastsette i læreplanverket.
- Eleven ... skal møte fram og delta aktivt i opplæringa slik at læraren og instruktøren får grunnlag til å vurdere eleven.

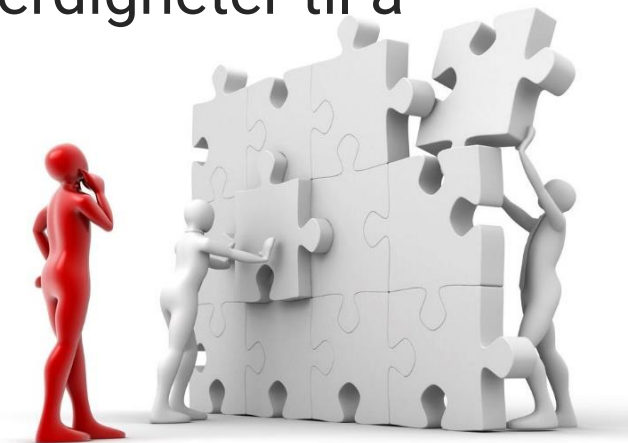
§ 3-16. *Samanhengen mellom undervegsvurderinga og standpunktkarakteren i fag*

- Undervegsvurderinga **skal fremje læring** og gi eleven **høve til å forbetre kompetansen sin** gjennom opplæringstida i faget.
- Den kompetansen eleven har vist undervegs i opplæringa er ein del av grunnlaget for vurderinga når standpunktkarakteren i fag skal fastsetjast.

Hvordan forstå kompetanse?

LK06/LK06S

- Kompetanse defineres som evnen til å **løse oppgaver** og **mestre komplekse utfordringer**.
- Elevene viser kompetanse i konkrete situasjoner ved å bruke kunnskaper og ferdigheter til å løse oppgaver.

Læreplanfornyelsen – LK20/LK20S

- Kompetanse er å tilegne seg og anvende kunnskaper og ferdigheter til å mestre utfordringer og løse oppgaver og i kjente og ukjente sammenhenger og situasjoner.
- Kompetanse innebærer forståelse og evne til refleksjon og kritisk tenkning.

Er baklengs planlegging nøkkelen for å få det til?

aug.	sept.	okt.	nov.	des.	jan.	feb.	mars	april	mai

Langsiktig: halvårlig, årlig, kompetansemål (løfte blikket, holde fokus på hva som er viktigst. Fordeler: lettere å prioritere og velge bort underveis.)

Mellomlangt: tematisk, perioder (Planlegg for vurdering i starten – elevinvolvering, underveisvurdering og summativ vurdering.)

Kort: timer (operasjonalisering, byggesteiner for kompetanse, velg det som trengs, juster opplæringen etter elevene og i tråd med læreplanene)

Hentet fra Olga Dysthe: «Klasseromsvurdering og læring»

https://www.udir.no/PageFiles/Vurdering%20for%20laring/Dokumenter/Bibliotek/2/BedreSkole-4-08_Dysthe.pdf

Kompetansemål i samisk som førstespråk

Etter Vg3 SF skal eleven (bl.a.) kunne:

- orientere seg i tekster av ulik kompleksitet og velge ut, sammenfatte og vurdere relevant informasjon
- bruke kunnskap om tekst, sjanger, medium og språklige virkemidler til å planlegge, utforme og bearbeide egne tekster med klar hensikt, god struktur og saklig argumentasjon
- skrive kreative, informative og resonnerende tekster, litterære tolkninger og retoriske analyser med utgangspunkt i samiskfaglige tekster
- uttrykke seg med et presist og nyansert ordforråd og mestre språklige formkrav
- mestre morfologi, syntaks og ortografi i egne tekster

Lunsj

Forstår vi læreplanen på samme måte?

Samtaler mellom lærere er nødvendig for å forstå og bruke læreplanen på samme måte

- ... og derfor en forutsetning for at elevene skal få rettferdig vurdering

Har dere tid nok og felles arenaer å møtes på?

- Skoleeiere og skoleledere legger til rette
- Udir har ansvar for sentralt gitt eksamen og sensur

Læring – veien fram mot målet

- All vurdering som skjer før standpunktkarakteren er underveisvurdering.
- Underveisvurderingen skal *hjelp* elevene å lære – *komme videre*
- Underveisvurdering er veiledning.
- Standpunktkarakteren er informasjon. Et uttrykk for bredden i elevens kompetanse ved slutten av opplæringa.

Underveisvurdering

- Løpende dialog med elevene
- Tilbakemeldinger på hva du får til, og råd og hjelp til å komme videre
- Konkret og saklig er alltid best
- Oftest uten karakter!
 - Du trenger bare å gi karakter som halvårsvurdering og standpunkt
- Ikke krav til dokumentasjon, ingen klagerett for eleven.

God og konkret undervisvurdering – prinsipp 1

- Elevene forstår hva de skal lære og hva som er forventet av dem.
- Hva skal vi lære nå?
- Hva er et godt svar på denne oppgaven?
- Hva forventes av denne oppgaven?
- <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/vurdering/om-vurdering/undervisvurdering/>

God underveisvurdering – prinsipp 2 og 3

Elevene får tilbakemeldinger som forteller dem om kvaliteten på svaret eller presentasjonen

- Forskning: Alle blir motivert av konkret og saklig informasjon. Bare de som får god karakter, blir motivert av karakteren.

Elevene får råd om hvordan de kan bli bedre

- Konkret: Hvordan kan teksten din eller presentasjonen din bli bedre neste gang!

God undervisvurdering – prinsipp 4

Eleven skal være involvert i eget læringsarbeid, blant annet ved å vurdere eget arbeid og utvikling, samarbeide, gi hverandre råd og veiledning.

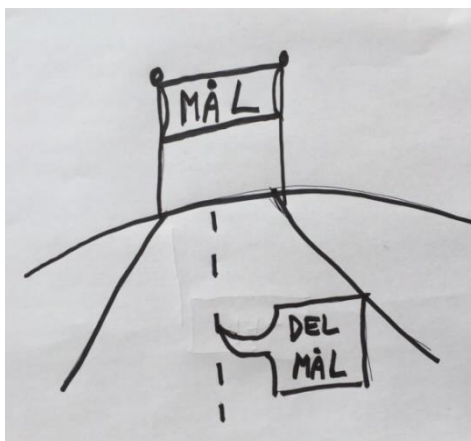
- Hva er involvering?
- Hvordan gi hverandre råd?
- Hva er god veiledning?

§ 3-2. Formålet med vurdering i fag

Formålet med vurdering i fag er å **fremje læring** undervegs og **uttrykke kompetansen** til eleven [...] undervegs og ved avslutninga av opplæringa i faget. **Vurderinga skal gi god tilbakemelding og rettleiing** til elevane [...].

[Forskrift til opplæringsloven, kap. 3](#)

Kjære reinsdyr

Denne julen trenger jeg enda et reinsdyr til
å trekke sleden min, slik at jeg kan levere
alle gavene til barn over hele verden.
Skriv et brev der du forteller hvorfor du er
den som bør få jobben.

Jeg ser frem til å høre fra deg.

God Jul.

Hilsen Nissen

Argumenterende skriving i samisk

- Les opp brevet fra nissen
- Samtale om hva som kan være gode egenskaper å ha for et reinsdyr som skal jobbe for nissen
- Tankekart
- Skriv «jobbsøknad» til nissen: Tenk deg at du er et reinsdyr som skal overbevise nissen om at nettopp han eller hun er det beste reinsdyret for jobben.
- Lærer modellerer hvordan en slik søknad kan skrives

Veiledende kjennetegn på måloppnåelse etter 10. trinn

Samisk som førstespråk - skriftlig

Karakteren 2	Karakterene 3 og 4	Karakterene 5 og 6
Eleven utformer tekster som til en viss grad er tilpasset formålet og endrer egne tekster etter innspill og ut fra kriterie	Eleven planlegger og utformer tekster som er tilpasset formålet, bygger ut innhold og bearbeider egne tekster etter innspill og ut fra kriterier	Eleven planlegger og utformer tekster som er tilpasset formålet, utvikler innhold, vurderer og bearbeider egne tekster ut fra språk- og tekstkunnskap og etter innspill og ut fra kriterie
Eleven skriver ulike typer tekster med en viss struktur og som til en viss grad er tilpasset formål, mottaker og medium og uttrykker egne meninger, kjenner og bruker enkelte virkemidl	Eleven skriver ulike typer tekster med klar struktur og som er tilpasset formål, mottaker og medium, uttrykker enkelte argumenter og forklarer egne meninger om ulike tekster og emner, kjenner og bruker vanlige virkemidler	Eleven skriver ulike typer tekster med god struktur og som er tydelig tilpasset formål, mottaker og medium, begrunner egne meninger formålstjenlig og kritisk og bruker relevante virkemidler

Sluttvurdering

Standpunkt

- Grunnlaget er kompetansemålene i fag
- Mange og ulike vurderingssituasjoner
- *Samlet* kompetanse mot slutten av opplæringen
- Veiledende kjennetegn på måloppnåelse for S1 etter 10. trinn
- Lærerens kompetanse og profesjonelle skjønn
- Skoleeier skolerer

Eksamen

- Eksamensoppgavene dekker hele læreplanen – så godt som mulig
- Vist kompetansen, en dag, ett produkt
- Frihet til å velge blant flere oppgaver, krever selvstendighet
- Karakteren er et uttrykk for den kompetansen eleven *samlet* sett viser i løpet av eksamensdagen
- Veiledningsmateriell, kriterier og kjennetegn på måloppnåelse, skoleringer for sensorer

Vurdering av vist kompetanse ...

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/vurdering/sluttvurdering/standpunktvrdering/>

Fagfornyelsen

*Læreplanutvikling
på Samefolkets dag i Udir.*

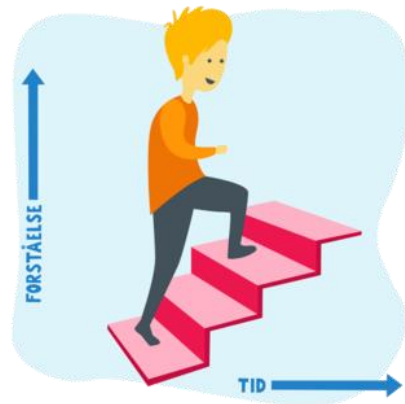

Kompetanse og dybdelæring

Nytt kompetansebegrep

Kompetanse er å tilegne seg **og** anvende kunnskaper og ferdigheter til å mestre utfordringer og løse oppgaver i kjente og ukjente **sammenhenger** og situasjoner.

Kompetanse innebærer **forståelse** og evne til **refleksjon** og kritisk tenkning

Dybdelæring

Vi definerer dybdelæring som det å gradvis utvikle kunnskap og varig **forståelse** av begreper, metoder og **sammenhenger** i fag og mellom fagområder.

Det innebærer at vi **reflekterer** over egen læring og bruker det vi har lært på ulike måter i kjente og ukjente situasjoner, alene eller sammen med andre.

Læreplanene fornyes: LK20 og LK20S

Si din mening i høringen

<https://hoering-publisering.udir.no/359>

Ny struktur:

Om faget

- Fagets relevans
- Kjerneelementer
- Verdier og prinsipper
- Tverrfaglige tema
- Grunnleggende ferdigheter

(skal slås sammen)

Kompetansemål og vurdering

- Kompetansemål
- Fagspesifikk omtale av vurdering

Vurderingsordning

Ny digital visning

Vurderingstekster, samisk som førstespråk

Eksempel underveisvurdering etter 4. trinn

- Elevene skal få mulighet til å utvikle kompetanse gjennom underveisvurderingen. Elevene utvikler og viser kompetanse i faget på 3. og 4. trinn når de får anledning til å vise lytteforståelse og bruke et relevant ordforråd og språk i egne framstillinger om ulike faglige temaer. Elevene viser kompetanse når de leser tekster av ulik lengde med flyt og forståelse. Elevene viser kompetanse ved å bruke hensiktsmessig språk og kilder i egen tekstskaping.
- Læreren skal la elevene medvirke i egen og andres læring og gi veiledning som motiverer elevene og fremmer utvikling av muntlige og skriftlige ferdigheter og faglig kunnskap. Læreren skal legge til rette for varierte muntlige, skriftlige og praktiske arbeidsmåter som fremmer elevenes mestring og motivasjon for å lære, og som gjør det mulig for elevene å vise hvordan de løser oppgaver i kjente og ukjente situasjoner. Elevene skal få hjelp til å sette ord på hva elevene får til, hva som kan forbedres, og hvordan de kan forbedre seg.

Vurderingstekster, samisk som andrespråk, S2

Sluttvurdering etter 10. trinn

- Standpunktkarakteren skal uttrykke elevens samlede kompetanse i faget. For å kunne gi en samlet vurdering av elevenes kompetanse, skal læreren legge til rette for at elevene får vist kompetanse i ulike og varierte vurderingssituasjoner, både skriftlig og muntlig. Vurderingssituasjonene må gi elevene anledning til å vise hvordan elevene mestrer utfordringer og løser oppgaver i kjente og ukjente situasjoner, inkludert forståelse, refleksjon og kritisk tenkning. På bakgrunn av den kompetansen elevene har vist, gjør læreren en samlet vurdering av elevenes sluttkompetanse og setter én karakter der elevenes muntlige og skriftlige kompetanse tillegges like stor vekt.

Trinnvis innføring

Skoleåret 2020-21

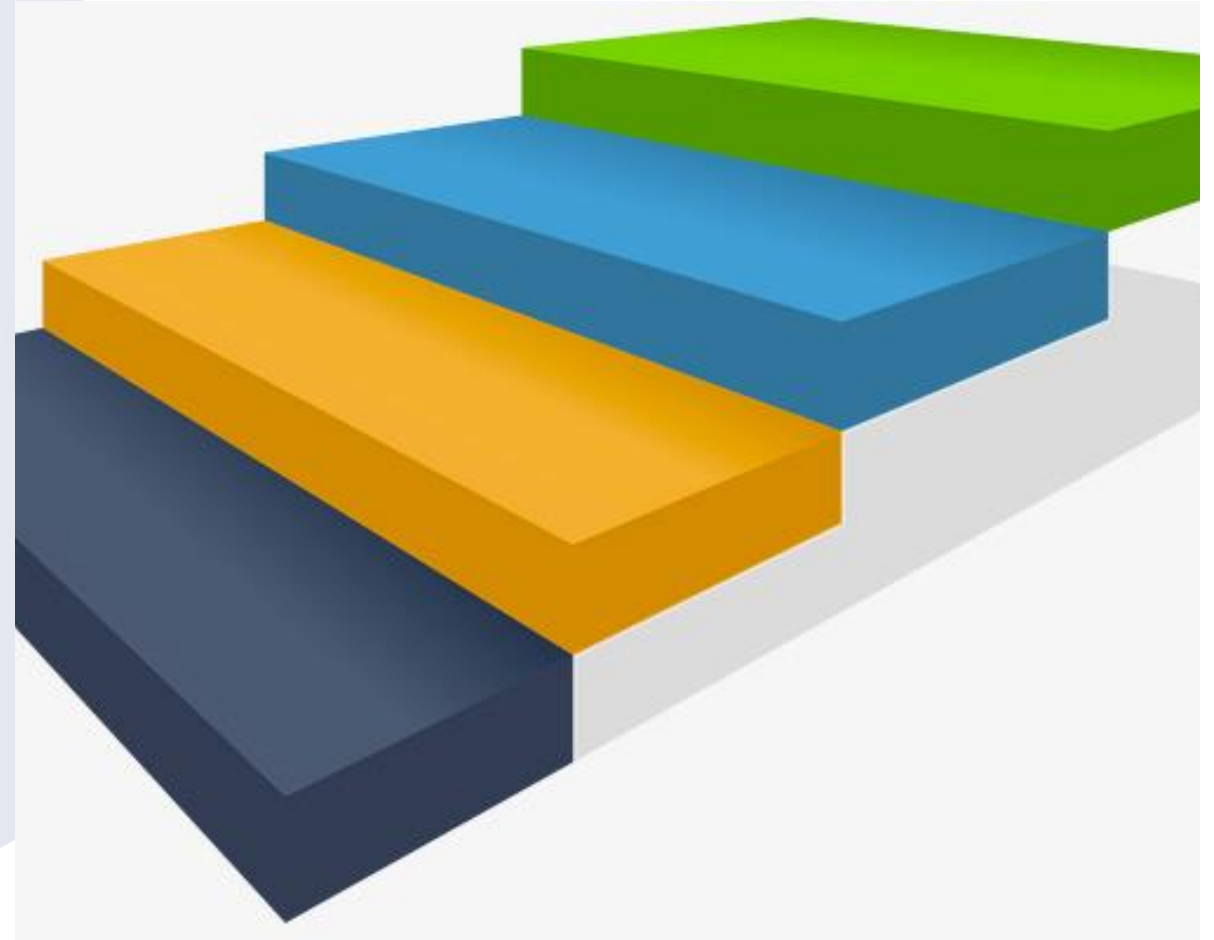
- 1.-9. trinn
- Vg1

Skoleåret 2021-22

- 10. trinn
- Vg2

Skoleåret 2022-23

- Vg3

Gi innspill på samisk eller norsk!

HER: <https://hoering.udir.no/Hoering/v2/359>

Les mer her: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/fagfornyelsen/>